



ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့

ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏အသံများကိုမှတ်တမ်းပြုစုခြင်း

အစီရင်ခံစာအကျဉ်းချုပ်
၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

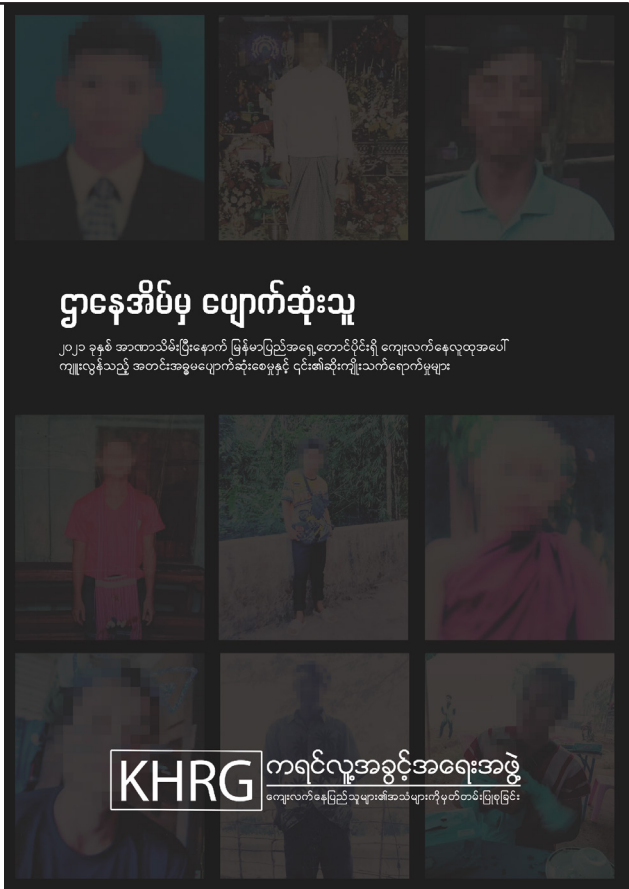
ဌာနေအိမ်မှပျောက်ဆုံးသူ

၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ကျေးလက်နေလူထုအပေါ် ကျူးလွန်သည့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုနှင့် ၎င်း၏ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ

နိဒါန်း

၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းသည့်အချိန်မှစ၍ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများအတွင်းတွင် အရပ်သားများအပေါ်ကျူးလွန်သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ပိုမိုတိုးမြှင့်လာပြီး နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (နစက-SAC)သည် ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းလုံးဝမရှိပဲ ရွာသားများအား စနစ်တကျတိုက်ခိုက်လျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိပြည်သူများ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသနေရွာသားများသည် အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်သူများအဖြစ် စွပ်စွဲခံရပြီး ဖမ်းဆီးခံရခြင်း၊ မေးမြန်းခံရခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် အစပျောက်ခံရခြင်းများ နိုင်ငံအဝှမ်းဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော်လည်း ထိုအခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် အကာအကွယ်ပေးမှုများမရရှိကြပါ။ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ်ကျူးလွန်သည့်ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခြင်းများတွင်အကျိုးဝင်သော ဤတိုက်ခိုက်မှုများသည် မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် သိသိသာသာတိုးမြှင့်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး နိုင်ငံတကာအာရုံစိုက်မှုကို အနည်းငယ်သာရရှိကာ ဒေသတွင်းလူမှုအသိုက်အဝန်းအား ကြောက်ရွံ့စိတ်နှင့် နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရမှုများအပါအဝင် ဆိုးရွားသည့်သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုသည် ၎င်းတို့ဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်ပြုသူများအား ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ခေါ်ဆောင်သွားခြင်းများပါဝင်သည့် ရာဇဝတ်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤသို့လွတ်လပ်ခွင့်အား တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်းကို နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ အမိန့်၊ ပံ့ပိုးမှု သို့မဟုတ် သဘောတူညီမှုဖြင့် ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပျောက်ဆုံးသူများ၏အခြေအနေ သို့မဟုတ် တည်နေရာနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်ပေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်းများပါဝင်သည်။ ဤရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူများသည် ၎င်းတို့ကျူးလွန်သည့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းကဲ့သို့သော လုပ်ရပ်များ၏သက်သေများကို ဖုံးကွယ်ရန်အတွက် ၎င်းတို့သည် လွတ်လပ်ခွင့်အား တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျူးလွန်ခံရသူများအား ၎င်းတို့၏ရှေ့နေများ သို့မဟုတ် မိသားစုဝင်အချင်းချင်းကြား



ဌာနေအိမ်မှ ပျောက်ဆုံးသူ

၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ကျေးလက်နေလူထုအပေါ် ကျူးလွန်သည့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုနှင့် ၎င်း၏ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ



ဤအစီရင်ခံစာအကျဉ်းချုပ်သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ကရင်ဘာသာ၊ မြန်မာဘာသာများဖြင့်ရရှိနိုင်သည်။ အစီရင်ခံစာအပြည့်အစုံကိုမူ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် မြန်မာဘာသာများဖြင့်သာရရှိနိုင်သည်။ အစီရင်ခံစာအားလုံးကို www.khrgh.org တွင် ရယူဖတ်ရှုနိုင်သည်။

တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ အမိန့်၊ ပံ့ပိုးမှု သို့မဟုတ် သဘောတူညီမှုဖြင့် ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပျောက်ဆုံးသူများ၏အခြေအနေ သို့မဟုတ် တည်နေရာနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်ပေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်းများပါဝင်သည်။ ဤရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူများသည် ၎င်းတို့ကျူးလွန်သည့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းကဲ့သို့သော လုပ်ရပ်များ၏သက်သေများကို ဖုံးကွယ်ရန်အတွက် ၎င်းတို့သည် လွတ်လပ်ခွင့်အား တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျူးလွန်ခံရသူများအား ၎င်းတို့၏ရှေ့နေများ သို့မဟုတ် မိသားစုဝင်အချင်းချင်းကြား

ဆက်သွယ်ခွင့်မပြုခြင်းများအား ပြုလုပ်လျက်ရှိကြောင်းကိုဝန်ခံရန် ငြင်းဆန်လိမ့်မည်။ ဆက်သွယ်ချိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်းကို တားမြစ်ထားသဖြင့် အစပျောက်ခံရသူအနေနှင့် တရားဥပဒေ၏အကာအကွယ်ပေးမှုမရှိ တော့ပဲ့ အကြမ်းဖက်မှုများကိုခံစားရနိုင်ချေ ပိုမိုမြင့်မားနိုင်ပါသည်။ ဤရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခံရသူများမှာ ပျောက်ဆုံးသူများ အပြင် ထိုရာဇဝတ်မှု၏ တိုက်ရိုက်အကျိုးဆက်ကြောင့် ထိခိုက်နာကျင်မှုကို ခံစားရသူတစ်ဦးချင်းစီတိုင်းဖြစ်သည့် မိသားစု ဝင်များနှင့် မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများအနေဖြင့် ပျောက်ဆုံးသူ၏အခြေအနေ၊ တည်နေရာ၊ ကံကြမ္မာနှင့်ပတ်သက်၍ မ သေချာမရေရာမှုများနှင့်အတူ မဆုံးနိုင်သောစောင့်ဆိုင်းခြင်းကိုလည်း ကြုံတွေ့ခံစားကြရပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဒေသတွင်းသတ်မှတ်ထားသည့်ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း စစ်ကောင်စီ(SAC)မှ ကျူးလွန်ခဲ့သည့် အတင်း အဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများဖြစ်သော ရွာသားများအား နိုင်ငံရေးအရပစ်မှတ်ထားခြင်း၊ အရေးပေါ်လုံခြုံရေးဥပဒေအားဖောက်ဖျက်မှုအတွက် အရပ်သားများအား အတင်းအဓမ္မအစပျောက်ခြင်းများအပြင် လူသားဒိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းခံရသည့် ရွာသားများ၏ပျောက်ဆုံးမှုများအား စုံစမ်းဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ ထို့အပြင် ဒေသအတွင်းတည်ရှိ နေသော လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များအပါအဝင် အခြားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များမှကျူးလွန်သည့် အတင်းအဓမ္မ ပျောက်ဆုံးစေမှုများကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဤရာဇဝတ်မှုကြောင့် ပျောက်ဆုံးခဲ့ရ သူများနှင့်ကိုယ်တိုင်၊ ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များနှင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုများကို ဆန်းစစ်ထားပါသည်။ ထို့အပြင် သက်ဆိုင်သူများအနေဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို ပြင်ဆင်နိုင်ရန်နှင့် မည်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်ကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန်အတွက် ဤရာဇဝတ်မှုအား တုံ့ပြန်ရာတွင် ရွာသားများအသုံးပြုခဲ့သည့် နည်းပျူဟာများ ကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ အစီရင်ခံစာတွင် ရွာသားများ၏အမြင်များနှင့် တောင်းဆိုချက်များအပြင် အနာဂတ် အတွက် ၎င်းတို့၏မျှော်လင့်ချက်များကိုလည်း မီးမောင်းထိုးဖော်ပြထားပါသည်။

အစီရင်ခံစာရေးသားပြုစုပုံနည်းစနစ်

ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော အတင်းအဓမ္မအစပျောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် များမရှိသဖြင့် ဤရာဇဝတ်မှု၏ အခြေအနေ၊ သဘောသဘာဝနှင့် သက်ရောက်မှုများကို သိရှိနိုင်ရန်အတွက် ကရင်လူ့ အခွင့်အရေးအဖွဲ့ (KHRG)မှ သတင်းအချက်အလက်ကောက်ခံရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ KHRG အနေဖြင့် ဤအစီရင်ခံစာ အတွက် သီးသန့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ၃၅ ခု ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ထိုအထဲမှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ၁၅ ခုမှာ အမျိုးသမီးများအား မေးမြန်း ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကာ စုစုပေါင်းအရပ်သား ၆၃ ဦး ပျောက်ဆုံးမှုများပါဝင်သည့် အတင်းအဓမ္မအစပျောက်မှုဖြစ်ရပ် (၂၇) ခုကို လွှမ်းခြုံထားပါသည်။ ဤသက်သေခံချက်များသည် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှု တွေ့ကြုံခံစားကြရသူများဖြစ်သော၊ ပျောက်ဆုံးရာမှ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သော ရွာသား (၇ ဦး)၊ မိသားစုဝင် (၁၃ ဦး)၊ ကျေးရွာနှင့် ကျေးရွာအုပ်စု ခေါင်း ဆောင် (၈ ဦး) နှင့် အခြားရွာသားများ၊ မိတ်ဆွေများနှင့် ထိခိုက်ခံစားရသည့် လူမှုအသိုက်အဝန်း (၇ ဦး) ထံမှ ကောက်ခံ ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇွန်လမှ ဩဂုတ်လအတွင်း KHRG လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် ခရိုင် (၇) ခုမှ ခရိုင် (၆) ခု ဖြစ်သော ဒူးသထူး (သထုံ)၊ တောအူး (တောင်ငူ)၊ ခလယ်လွှီထူ (ညောင်လေးပင်)၊ မြိတ်-ထားဝယ်၊ မူကြော် (ဖာပွန်) နှင့် ဒူးပလာယာခရိုင်များတွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ KHRG မှဒေသအတွင်း ဖြစ်ပျက်နေသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား မှတ်တမ်းတင်ရန်အတွက် သင်တန်းပေးထားသည့် ဒေသခံသတင်းအချက်အလက် ကောက်ခံသူများနှင့် ဒေသတွင်းအဖွဲ့ဝင်များက ဤတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာ ကို အထက်ဖော်ပြပါ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအပါအဝင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းသည့် အချိန်မှစ၍ KHRG မှ စုဆောင်း ခဲ့သည့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုနှင့်ဆိုင်သော ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာ ၂၄ ခု (ဖြစ်ရပ်အစီရင်ခံစာ၊ နောက်ဆုံးရသ တင်းတိုများ၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများနှင့် နောက်ဆုံးရအခြေအနေတင်ပြမှုများ) အပေါ်အခြေခံထားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤ အစီရင်ခံစာများတွင် ရွာသား ၉၆ ဦးမှ ပျောက်ဆုံးစေသောအကြောင်းအရာများ ထပ်မံတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ထို့အပြင် KHRG အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေ သော ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (AAPP)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး (ICJ)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာတရားမျှတမှုဌာန (ICTJ)နှင့် အတင်း

အဓမ္မ သို့မဟုတ် အလိုအလျောက်ပျောက်ဆုံးမှုများအပေါ် ကုလသမဂ္ဂအလုပ်အဖွဲ့ (WGEID)၊ ဥပဒေရေးရာအထောက်အကူ ပြုသည့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း (လုံခြုံရေးအရအမည်ကိုထိန်းချုပ်ထားသည့်အဖွဲ့) တို့ကိုလည်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည်။ ဤတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများသည် နိုင်ငံတဝှမ်းဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် ဤရာဇဝတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အခြေအနေသိရှိနိုင်ရန် နှင့်လက်ရှိတွင် ဒေသခံပြည်သူများအတွက်ရရှိနိုင်သည့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပိုမိုနားလည်နိုင်ရန်အတွက် မေးမြန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (ကေအဲန်ယူ - KNU) ၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူတစ် ဦးနှင့်လည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခဲ့သည်။



ဤပုံနှစ်ပုံကို ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့၌ ခလယ်လွှဲထုခရိုင်၊ မူးမြို့နယ်၊ နို့ညလားကျေးရွာအုပ်စု၊ စာ--- ကျေးရွာတွင် ရိုက် ယူခဲ့ပါသည်။ ပထမပုံသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် SAC မှ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှု ခံခဲ့ရသူ စောဘဟ---၏မိခင်ဖြစ် သူ နော်ဘဌ--- ပုံဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယပုံမှာ အတင်းအဓမ္မအစပျောက်မှုမကြုံရခင် ၎င်းမှ အသုံးပြုခဲ့သော ပစ္စည်းဥစ္စာများ၏ပုံဖြစ် ပါသည်။ (ဓာတ်ပုံ - KHRG)

အဓိကရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ

လူသားမျိုးနွယ်အပေါ်ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုအား မြန်မာပြည်အရှေ့တောင် ပိုင်းတွင် နေထိုင်သောရွာသားများအပေါ် စနစ်တကျကျူးလွန်လျက်ရှိသည်။ ကျူးလွန်သူများသည် ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရ ခြင်းလုံးဝမရှိပဲ ဤရာဇဝတ်မှုအား အရပ်သားများအပေါ်ကျူးလွန်လျက်ရှိသည်။

နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ(စစ်ကောင်စီ-SAC)သည် အဓိကကျူးလွန်သူဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် ဒေသတွင်း သတ်မှတ် ထားသည့် ကရင်ပြည်နယ်တဝှမ်းလုံးတွင် ရွာသားများအား အစပျောက်ခြင်း၊ အခြားတိုက်ခိုက်မှုပေါင်းများစွာနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများအပြင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား ကျူးလွန်လျက်ရှိပြီး နိုင်ငံတကာဥပဒေများအား ချိုး ဖောက်လျက်ရှိသည်။

ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော ပြည်တွင်းစစ်ပွဲများတွင် အတင်းအဓမ္မအစပျောက်မှုများဖြစ်လေ့ရှိသည်။ SAC သည် ၎င်းတို့၏ ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းမကျသော အုပ်ချုပ်မှုစနစ်အား ကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် အရပ်သားများအား အင်အား သုံး ပစ်မှတ်ထားလေ့ရှိပြီး ထိုအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ဒေသခံရွာသားများမှ တရားဝင်မှုမရှိကြောင်း အစဉ်တစိုက်ကြေညာ ခဲ့သည်။ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုပုံစံအများစုမှာ SAC မှ ရွာသားများအား အာဏာဖီဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင် သူ သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များနှင့် ဆက်နွယ်မှုရှိသူဟူ၍ တော်လှန်ပုန်ကန်သူများအဖြစ် စွပ်စွဲ သည့်ဖြစ်ရပ်မျိုးက အများဆုံးဖြစ်သည်။

အသက် ၁၅ မှ ၂၅ နှစ်အရွယ် အမျိုးသားငယ်များသည် အဓိကအားဖြင့် ပစ်မှတ်ထားခံရလေ့ရှိပြီး မကြာခဏဆိုသလို လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များနှင့် ဆက်နွယ်မှုရှိသည်ဟု သံသယဝင်ခံရလေ့ရှိသည်။ ရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ နေအိမ်များ၊ ကျေးရွာများမှ လမ်းမကြီးပေါ်တွင် ခရီးသွားလာနေသည့်အချိန် သို့မဟုတ် တောင်ယာစိုက်ခင်းများနှင့် လယ်ကွင်းများထဲတွင် SAC ကြောင့် ပျောက်ဆုံးသွားတတ်သည်။ ၎င်းတို့အနေနှင့် စစ်ဆေးရေးဂိတ်များတွင် သို့မဟုတ် ညမထွက်ရသတ်မှတ်ချိန်ကျော်လွန်သည့်အခါများတွင်လည်း ပျောက်ဆုံးနိုင်သည်။ ရွာသားများသည် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းခံရပြီး လူသားခိုင်းအဖြစ် အဓမ္မခိုင်းစေခြင်းခံရကာ SAC တပ်သားများနှင့် အတူသွားလာရသည့် အချိန်များတွင်လည်း ပျောက်ဆုံးလေ့ရှိသည်။

လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များကလည်း အမျိုးသားများ အထူးသဖြင့် ရွာသူကြီးများကို SAC၏ သတင်းပေးနှင့်သူလျှို့များအဖြစ်စွပ်စွဲကာ ပစ်မှတ်ထားအစပျောက်ပစ်ကြသည်။ ထိုပြည်သူများသည် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် အသက်သေဆုံးခြင်းကို ကြုံတွေ့ခံစားကြရသည်။ ရှုပ်ထွေးသည့် ပြည်တွင်းပဋိပက္ခထဲတွင် SAC နှင့် ဆက်နွယ်မှုမရှိ၊ အာဏာသိမ်းမှုကိုဆန့်ကျင်သည့်တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့်လည်း ဆက်နွယ်မှုမရှိသော သီးခြားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များလည်း ဒေသတွင်းတွင်လှုပ်ရှားကာ အရပ်သားများအား အတင်းအဓမ္မအစပျောက်ပစ်ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွင်ကျူးလွန်လျက်ရှိသော အဓမ္မဖမ်းဆီးခြင်းနှင့်တရားလက်လွတ်သတ်ဖြတ်ခြင်းများသည်လည်း အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည်။ အတင်း အဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုဆိုင်ရာရာဇဝတ်မှုများကာလသည် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရသူများ၏တည်နေရာ၊ အနေအထား သို့မဟုတ် အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များအားပေးရန် ငြင်းဆန်သည့်အချိန်၊ ရှေ့နေများ သို့မဟုတ် မိသားစုဝင်များ ၏လာရောက်တွေ့ဆုံခြင်းကိုငြင်းဆန်ပြီး သက်သေပျောက်ဖျက်မှုများပြုလုပ်သည့် ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် ဤရာဇဝတ်မှုမြောက်ပါသည်။ ကျူးလွန်ခံရသူ၏ အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ လုံလောက်သည့်အချက်အလက်များ မရမချင်း၊ ပျောက်ဆုံးသူမှ မိသားစုထံ၊ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ကျန်ရစ်သည့် သက်မွဲခန္ဓာအား မိသားစုထံပြန်လည်မပို့မချင်း ဤရာဇဝတ်မှု ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။

အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်တင်ပြမှုမှာ အလွန်နည်းပါးသည်။ ထိုသို့ဖြစ်စေသည့် အတားအဆီးများထဲတွင် ရွာသားများမှ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ လက်တုံ့ပြန်မှုကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းနှင့် ကျူးလွန်သူများအားအရေးယူရန် သို့မဟုတ် တရားမျှတမှုရှာဖွေရန်အတွက် ယန္တရားမရှိခြင်းတို့ပါဝင်သည်။

အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုရာဇဝတ်မှုမှ အသက်ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူများအပြင် ၎င်း၏မိသားစုဝင်များနှင့် အသိုက်အဝန်းတစ်ခုလုံးအနေဖြင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို ကြီးမားစွာခံစားကြရသည်။ အတင်းအဓမ္မအစပျောက်ခြင်းခံခဲ့ရသည့် ရွာသားများအနေနှင့် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာချိန်တွင် လုံခြုံမှုနှင့်စိတ်လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အားပေးကူညီမှုများလိုအပ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိုရာဇဝတ်မှုအား ပြစ်ဒဏ်ပေးအရေးယူခြင်းမရှိသည့်အတွက် ပျောက်ဆုံးသူများ၏ မိသားစုဝင်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့ချစ်ခင်ရသူများ၏ တည်နေရာနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်ရရှိရန်နှင့် ၎င်းတို့ပြန်လည်လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်ရာတွင် ကူညီထောက်ပံ့မှုများလိုအပ်သကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာပြဿနာများအား ဖြေရှင်းရန်အတွက် လက်တွေ့ကျသော ပံ့ပိုးကူညီမှုများနှင့် ငွေကြေးအထောက်အပံ့များလိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပျောက်ဆုံးမှုဖြစ်ပြီးနောက်ပိုင်း လူ့အသိုက်အဝန်းတစ်ခုလုံးအနေဖြင့် မလုံခြုံမှုကိုကြီးမားစွာခံစားရပြီး ပြည်တွင်းနှင့် နယ်စပ်ကိုဖြတ်ကျော်ကာ နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

အိမ်နီးချင်းများနှင့် ဒေသခံရွာသားများမှ ပျောက်ဆုံးသူမိသားစုဝင်များ၏ လက်ငင်းလိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်ကူညီပေးကြသဖြင့်ရွာသားများအနေနှင့် ၎င်းတို့လူမှုအသိုက်အဝန်း၏အပြန်အလှန်ကူညီပံ့ပိုးမှုများအပေါ် အဓိကမှီခိုအားထားကြသည်။ ၎င်းတို့အနေနှင့်စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှစ်သိမ့်မှုများပေးခြင်း၊ ပျောက်ဆုံးသူ၏ တည်နေရာအားရှာဖွေရန်

သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်ရရှိရန် ကူညီပေးခြင်း၊ ကျူးလွန်ခံရသူအတွက် ဆုတောင်းပေးခြင်းနှင့် လိုအပ်သလို ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ပေးကြသည်။ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ကျေးလက်ဒေသနေ ရွာသားများအတွက် တရားဝင်ကူညီထောက်ပံ့မှုများမရှိပါ။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများမှ ပေးအပ်သော ကူညီပေးမှုယန္တရားများသည်လည်း မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ကြုံတွေ့ခံစားရသူများအတွက် လုံလုံလောက်လောက် ရောက်ရှိနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

အစီရင်ခံစာအခန်းများ၏ ရေးသားဖွဲ့စည်းပုံ

အခန်း (၁) မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်း၏ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းနှင့် ပဋိပက္ခအခြေအနေ

နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း

မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိရွာသားများသည် ဗမာစစ်တပ်မှကျူးလွန်သည့် အကြမ်းဖက်မှုများ၊ ဖိနှိပ်မှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား ၁၉၄၈ ခုနှစ် မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရရှိခဲ့သည့်အချိန်မှစ၍ မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ကြရသည်။

- ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စစ်အာဏာသိမ်းခြင်းနှင့်အာဏာရှင်စနစ်အား ပြန်လည်အသက်သွင်းခြင်းများကြောင့် မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ရေရှည်တည်တံ့သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုတို့၏ နိုင်ငံရေးအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရရှိနိုင်ရန်အတွက် အဓိပ္ပါယ်ရှိသော တိုးတက်မှုအပေါ် မျှော်လင့်ချက်များမှာ လုံးဝရပ်တန့်သွားခဲ့သည်။ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်ဦးဆောင်သည့် နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ(နစက)သည် ယခင်စစ်အာဏာရှင်ဟောင်းများကျင့်သုံးခဲ့သော တူညီသည့်နည်းလမ်းများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုပုံစံများကိုအသုံးပြုပြီး နိုင်ငံတဝှမ်းတွင် အကြမ်းဖက်မှုအားအလုံးအရင်းနှင့် အသစ်တဖန် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ အရပ်သားပြည်သူများသည် ဒီမိုကရေစီလိုလားသည့် ဆန္ဒပြမှုများနှင့်အတူ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဖြိုခွင်းခံခဲ့ရသော တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအလုပ်သမားသပိတ်ဖြစ်သည့် အာဏာဖိဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု(CDM)များကို ပြုလုပ်ကာဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ အာဏာသိမ်းမှုအားဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြသူများနှင့် CDM ဦးဆောင်သူအများအပြားသည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ ထိန်းချုပ်သော နယ်စပ်ဒေသများသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြသည်။ အရပ်သားများအပေါ်ပစ်မှတ်ထားသည့် ပုန်ကန်မှုနှိမ်နင်းရေး လှုပ်ရှားမှုများသည် ပိုမိုဆိုးရွားသည့်အကြမ်းဖက်မှုတစ်ရပ်အား ဒေသအတွင်းတွင် ပေါ်ပေါက်လာစေခဲ့သည်။
- အကျဉ်းသားများအနေဖြင့် စစ်ဆေးရေးကာလအတွင်း အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရလေ့ရှိသည်။ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများ၏ မိသားစုဝင်များအတွက်မူ ရှေ့နေများနှင့် အခြားသောပြည်တွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် မြန်မာပြည်အတွင်းရှိ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းရေး စခန်းများအား လက်လှမ်းမှီရန်နှင့် အကျဉ်းသားများ၏ အချက်အလက်များအားရှာဖွေရန် အလွန်ပင်ခက်ခဲလှသည်။ SAC သည် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများကို လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းစနစ်ကို အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။



ဤပုံနှစ်ပုံကို ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ခလယ်လွှီထူခရိုင်၊ မူးမြို့နယ်၊ ကုန်းနီကျေးရွာအုပ်စု၊ အပ---ကျေးရွာတွင်ရိုက် ယူခဲ့ပါသည်။ ပထမပုံသည် စောကဘ---၏ပုံဟောင်းတစ်ပုံဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည်လယ်ကင်းမှအလုပ်လုပ်ပြီးပြန်လာချိန် ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် SAC နှင့် ကြိုပင်ဆိပ်ကျေးရွာမှ ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့တို့၏ အတင်းအဓမ္မအစပျောက်ခြင်းကိုခံခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန် မှစ၍ ၎င်းအား မတွေ့ရှိရတော့ပါ။ ညာဖက်တွင် ရှိသောပုံသည် စောကဘ--- ၏ဓာတ်မီးတစ်လုံးပုံဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ဓာတ်မီး ပျက်များကို ပြုပြင်သူတစ်ဦးလည်းဖြစ်ပါသည်။ (ဓာတ်ပုံ - ဒေသခံရွာသား / KHRG)

အခန်း (၂) မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင်ဖြစ်ပွားသည့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများ

မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိရွာသားများသည် အာဏာသိမ်းသည့်အချိန်မှစ၍ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော ပြည်တွင်းပဋိပက္ခများကြားတွင် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံကြရသည်။ KHRG သို့ တင်ပြချက်များအရ ၂၀၂၁ ခုနှစ်မှစ၍ အနည်းဆုံး အရပ်သား (၁၅၉) ဦး အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံခဲ့ရသည်။

SAC မှ ရွာသားများ နိုင်ငံရေးအရပစ်မှတ်ထားပြီး အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခြင်း

၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် အရပ်သားများအပေါ် ကျူးလွန်သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများထဲမှ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုအား SAC မှ နိုင်ငံရေးအရဖိနှိပ်သည့် ဗျူဟာတစ်ခုအဖြစ်အသုံးပြုပြီး အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့်လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဆက်နွယ်နေသည်ဟု သံသယရှိသောရွာသားများအား ပစ်မှတ်ထားခဲ့သည်။ ရွာသားများသည် SAC ၏အဓမ္မဖမ်းဆီးခြင်း၊ ချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခြင်းများကို ခံကြရသည်။



ဤပုံကို ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ကော် တရီမြို့နယ်၊ နို့ဖိုးကျေးရွာအုပ်စု၊ စအ---ကျေးရွာတွင် ရိုက်ယူ ခဲ့ပါသည်။ ဤပုံသည် ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ပျောက်ဆုံး သွားပြီး ပြင်းထန်စွာညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်ခြင်းခံရသည့် စောဒ--- ဖြစ်သူ ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာပြီး နောက်ပိုင်း ၎င်း၏ပုံဖြစ်ပါသည်။ (ဓာတ်ပုံ - KHRG)

- ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလမှစတင်၍ ဒေသတွင်းသတ်မှတ်ထားသည့် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း SAC နှင့် (၎င်းတို့နှင့်ဆက်နွယ်သော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များမှ) ကျူးလွန်သည့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အစီရင်ခံစာအနည်းဆုံး (၄၈) ခုကို KHRG မှ လက်ခံရရှိခဲ့ပြီး ထိုအထဲတွင် ရွာသား(၁၄၄)ဦး အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံခဲ့ကြရသည်။
- KHRG ၏သတင်းအချက်အလက်များအရ ရွာသား (၂၃)ဦးသည် SAC မှ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားသည့် အချိန်အတွင်း တရားလက်လွှတ် သတ်ဖြတ်ခြင်းခံခဲ့ကြရသည်။ ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလအထိ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် အနည်းဆုံးရွာသား(၅၀) ဦး ပျောက်ဆုံးလျက်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။
- မေးခွန်းဖြေကြားသူများ၏တင်ပြချက်များအရ ရွာ သားများသည် အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်သည့် လှုပ် ရှားမှုများတွင် ပါဝင်သည်ဟု သံသယဝင်ခံရစဉ် ပျောက်ဆုံးခဲ့ပါက ဖမ်းဆီးခံရချိန်တွင် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်ခြင်းများကို ခံရနိုင်ချေပိုများသည်။
- လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများသည် SAC မှ နိုင်ငံရေးအရ အတိုက်အခံပြုလုပ်သူများဟုယူဆကာ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခြင်းများရှိနေပါသည်။

လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအချင်းချင်းကြား တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားသည့်အခါများတွင် ဒေသတွင်းသတ်မှတ်ထားသည့် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ရွာသားများသည် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဆက်နွယ်မှုရှိသည်ဟု စွပ်စွဲခံရပြီး SAC ၏ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများကို ခံကြရသည်။

- SAC သည် ၎င်းတို့၏တပ်သားများဆုံးရှုံးရပါက လက်တုံ့ပြန်သည့်အနေနှင့် အရပ်သားများအားခြိမ်းခြောက်ရန်၊ အကြမ်းဖက်ရန် သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၏ စစ်ဆင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်

အလက်များစုဆောင်းနိုင်ရန်အတွက် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုကို မကြာခဏအသုံးပြုလေ့ရှိသည်။

- မည်သူမဆို SAC စစ်သားများမှ တော်လှန်ရေးလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ သို့မဟုတ် အာဏာသိမ်းမှုကိုဆန့်ကျင် ဆန္ဒပြသူများနှင့် ဆက်နွယ်နေသည်ဟုထင်မြင်ယူဆခံရလျှင် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းခံရနိုင်သည်။
- SAC သည် ဖမ်းဆီးခံရသူများ၏ မိသားစုဝင်များအား ၎င်းတို့၏ဆွေမျိုးသားချင်းများကို မည်သည့်နေရာတွင် ထိန်းသိမ်းထားသည်နှင့်ပတ်သက်၍ အသိမပေးသကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍လည်း သတင်းထုတ်ပြန်ခြင်းမရှိပါ။
- KHRG သို့ တင်ပြလာသည့်ဖြစ်ရပ်အများအပြားတွင် အလောင်းအားဝှက်ထားခြင်းနှင့် မြေမြှုပ်နှံခြင်းများ အပြင် ၎င်းတို့အား စစ်ဝတ်စုံများဝတ်ဆင်စေခြင်း၊ အလောင်းအားဖျက်စီးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏သရုပ်မှန်အားဖျောက်ဖျက် ခြင်းပြုလုပ်ကာ ရွာသားများ၏အလောင်းအား ဖျောက်ဖျက်ပစ်လေ့ရှိသည်။
- KHRG ၏ သတင်းအချက်အလက်များအရ SAC သည် လူငယ်များကို တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ထင်မြင် နိုင်သည့်အတွက် လူငယ်များသည် ပစ်မှတ်ထားခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုကို ခံစားရနိုင် ချေပိုများသည်။

SAC သည် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းအကြောက်တရားလွှမ်းမိုးစေရန်နှင့် အုပ်ချုပ်စိုးမိုးနိုင်ရန်အတွက် အတင်းအဓမ္မပျောက် ဆုံးစေမှုကို အသုံးပြုသည်။

- ဆန့်ကျင်သူများအား ပစ်မှတ်ထားခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုဖြင့် အရပ်သား များကြား တွင် အကြောက်တရားသွပ်သွင်းရခြင်းမှာ SAC အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခံရခြင်း မရှိ သော်လည်း ၎င်းတို့အနေနှင့် ရွာသားများအပေါ်အာဏာရှိကြောင်းပြသသည့် နည်းဗျူဟာတစ်ခုဖြစ်သည်။
- SAC မှ အကြောင်းပြချက်မပေးဘဲ ဖမ်းဆီးခဲ့သည့် ရွာသားများအား အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခြင်းမှာ ၎င်းတို့ အနေဖြင့် မည်သည့်တရားဝင်ယန္တရားများကိုမျှ ကြောက်ရန်မလိုပဲ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်ကိုပြသလျက်ရှိသည်။
- အစီရင်ခံတင်ပြခဲ့သည့် အခြားအဖြစ်အပျက်များတွင် မိသားစုဝင်များအနေဖြင့် ပျောက်ဆုံးမှုအတွက် မည်သူ့တွင် တာဝန်ရှိကြောင်းမသိသကဲ့သို့ ဖမ်းဆီးခံရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်ကိုလည်းမသိကြပေ။ သို့သော်လည်း ဒေသတွင်း သတ်မှတ်ထားသည့် ကရင်ပြည်နယ်တွင် ပျောက်ဆုံးမှုသဘောသဘာဝအရ အများအားဖြင့် ပျောက်ဆုံးသွားသည့် ရွာသားများသည် SAC တပ်သားများ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းကိုခံရသည်ဟု ရွာသားများကကောက်ချက်ချ (ယုံကြည်ရန် အကြောင်းပြချက်ရှိ) ကြသည်။

“စစ်ကြောရေးအတွင်းမှာ သူတို့ကကျွန်တော့်ကို ဆိုးဆိုးရွားရွားနှိပ်စက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ကို မေးခွန်းတွေမေး တယ်။ ထိုးတယ်။ ကန်တယ်။ သူတို့ကကျွန်တော့်ကို တင်းတင်းချည်ထားတော့ ကျွန်တော့်တကိုယ်လုံးလည်း လှုပ် လို့မရဘူး။ ဒါက ကျွန်တော့်ရဲ့အခွင့်အရေးကို ဆိုးရွားစွာချိုးဖောက်တာပဲ။ သူတို့ကျွန်တော့်ကို မသတ်ခင် တစ်ရက် မှာ ကျွန်တော်ထွက်ပြေးလာတယ်။”

မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်၊ ကစယ်ဒိုမြို့နယ်၊ ဦးင--- သည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် SAC ၏ (ခလရ) အမှတ် (၂၆၇)မှ သူ့ကို ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

မတရားဥပဒေများ၊ ညမထွက်ရအမိန့်များ၊ ခရီးသွားလာခွင့်ကန့်သတ်ခြင်းများနှင့် ပိုမိုများပြားလာသည့် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ

၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် SAC သည် ရောနှောထိန်းချုပ်သည့် နယ်မြေများအပါအဝင် ၎င်းတို့လှုပ်ရှားသည့်နယ်မြေအတွင်း နေထိုင်သည့်အရပ်သားများအပေါ် ကန့်သတ်မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် SAC သည် ကရင်ပြည်နယ်အပါအဝင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအများအပြားရှိ မြို့နယ် ၅၀ တွင် အရေးပေါ်လုံခြုံရေးဥပဒေထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏အစီအစဉ်အတိုင်း ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ယခင်တည်ရှိသောဥပဒေများအားလျစ်လျူရှုထားကာ ထိုဒေသများတွင် ၎င်းတို့၏ထိန်းချုပ်မှုကိုတိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။

- SAC မှ အရေးပေါ်လုံခြုံရေးဥပဒေထုတ်ပြန်ခြင်းက စစ်တပ်အားတာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုမရှိပဲ တရားလက်လွတ်ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုအပါအဝင် အကြမ်းဖက်မှုများအား ကျူးလွန်ခွင့်ပေးလျက်ရှိသည်။
- ညမထွက်ရအမိန့်၊ ခရီးသွားလာခွင့်ပိတ်ပင်ခြင်းများ၊ စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများနှင့် အချိန်တိုင်းတွင် ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရနိုင်သည့်ဟူသော ခြိမ်းခြောက်မှုများကြောင့် ရွာသားများ၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ကိုင်ခွင့်နှင့် လှုပ်ရှားသွားလာခွင့်အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိစေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လုပ်ငန်းခွင်တွင် အချိန်ပြည့်မနေနိုင်ခြင်း၊ လိုအပ်သည့်အချိန်များတွင် သွားလာရန်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။
- ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီတွင် အသစ်ချမှတ်ထားသည့် မာရှယ်လောအား အချိန်ကာလထပ်တိုးခဲ့ကြောင်း အသိပေးခဲ့သော်လည်း ဒေသခံများကသတိမထားသည့်အတွက် အရပ်သားအများအပြားမှာ ၎င်းတို့လုပ်နေကြအတိုင်း ဆက်လက်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထို့နောက် SAC၏လုံခြုံရေးတပ်သားများမှ ရွာသားများအားဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အစပျောက်မှုများကို စတင်လုပ်ဆောင်ကြသည်။

အာဏာသိမ်းသည့်အချိန်မှစ၍ SAC သည် ညမထွက်ရအမိန့်ထုတ်ပြန်ပြီး ဒေသအတွင်းစစ်အုပ်ချုပ်မှုပုံစံသွင်းကာ ကျေးရွာများနှင့်မြို့များအကြားတွင် စစ်ဆေးရေးဂိတ်များချထားကြသည်။ အချို့ရွာသားများသည် မြို့ပေါ်မှအစားအသောက်များ၊ လိုအပ်သည့်ပစ္စည်းများ သို့မဟုတ် တောင်ယာစိုက်ပျိုးရေး ပစ္စည်းကိရိယာများအား ဝယ်ယူသယ်ဆောင်သည့်အခါတွင် ဒေသတွင်းလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များအား ကူညီထောက်ပံ့သူ သို့မဟုတ် အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် စွပ်စွဲခံကြရသည်။

- မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ရွာသားအနည်းဆုံး (၃၃) ဦးခန့်သည် ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းအတွက် ကျေးရွာတစ်ရွာနှင့်တစ်ရွာကြားသွားလာနေစဉ် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ဖမ်းဆီးခံရသည့်ရွာသားအများစုမှာ လူငယ်များ သို့မဟုတ် ဆယ်ကျော်သက်အမျိုးသားများဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့အား SAC မှ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ်သံသယဝင်လေ့ရှိသည်။ KHRG သို့ တင်ပြခဲ့သည့်ဖြစ်ရပ်များတွင် တစ်စုံတစ်ဦးပျောက်ဆုံးသည့်အခါ ရက်အနည်းငယ် သို့မဟုတ် ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်ကြာတတ်ပြီး အချို့မှာ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာသည်။
- ခရီးသွားလာသည့်အချိန်တွင် တရားလက်လွတ်ဖမ်းဆီးခြင်းများကြောင့် ဒေသခံရွာသားများ၊ ကျူးလွန်ခံရသူ၏ မိသားစုဝင်များနှင့်ကျူးလွန်ခံရသူများကိုယ်၌က အလွန်ကြောက်ရွံ့ကြသဖြင့် SAC ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းကိုရှောင်ရှားရန် မြို့ပေါ်သို့သွားလာခြင်းကို ရပ်တန့်ခဲ့ကြသည်။

အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသောရွာသားများကို လူသားခိုင်းအဖြစ်အတင်းအဓမ္မအသုံးပြုခြင်း

ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းများသည် လွတ်လပ်ခြင်း၏အဓိကစိန်ခေါ်မှုအဖြစ် တည်ရှိစဉ်မှာ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ရွာသားများမှာ မကြာခဏ SAC ၏ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခြင်းနှင့် လူသားခိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည်။ ထိုအချိန်တွင် ၎င်းတို့အနေနှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရပြီး ကျေးရွာတစ်ရွာမှ တစ်ရွာသို့သွားရာတွင် စစ်သားများအကြား လမ်းလျှောက်စေသည့်အပြင် တစ်ခါတစ်ရံ ပေါ်တာထမ်းစေခြင်း သို့မဟုတ် လမ်းပြများအဖြစ်လည်း လုပ်ဆောင်ကြရသည်။



ဤပုံကို ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၂ ရက်နေ့၌ ခူးပလာခရိုင်၊ နို့တကောမြို့နယ်၊ နို့တော်ပလာ ကျေးရွာအုပ်စုတွင် ရိုက်ယူခဲ့ပါသည်။ ဤပုံသည် SAC ၏ လူသားခိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုခံရသည့် အချိန်တွင် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည့် အသက် (၁၉) နှစ်ရှိ နော်အက— ပုံဖြစ်ပါသည်။ သေနတ်ဖြင့် အပစ်ခံရပြီး သွေးထွက် များသောကြောင့် ဒေသခံ ရွာသားများမှ သူမအား ထိုင်းနိုင်ငံရှိဆေးရုံးတစ်ရုံတွင် ဆေးကုသမှုခံယူရန် ပို့ဆောင်ပေးခဲ့ကြပါသည်။ (ဓာတ်ပုံ- KHRG)

- ထိုရွာသားများသည် မကြာခဏဆိုသလို အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံကြရသည်။ SAC တပ်သားများ ၏ဖမ်းဆီးခြင်းခံရပြီး ၎င်းတို့၏ဖုန်းများကိုသိမ်းယူထားလေ့ရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့၏အခြေအနေကို မိသားစုဝင်များအနေဖြင့် မသိရှိနိုင်ကြပါ။
- SAC တပ်သားများသည် ၎င်းတို့ အုပ်ချုပ်ရေးမခိုင်မာသည့် ကျေးရွာများအတွင်း၊ အနီးအနားရှိ လယ်ကွင်းများနှင့် ဥယျာဉ်ခြံများအတွင်းသို့ဝင်ရောက်လေ့ရှိပြီး ထိုဒေသတွင်တွေ့သည့် ရွာသားများအားလုံးကိုဖမ်းဆီးပြီး တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ ချို့ခိုတိုက်ခိုက်မှုရန်မှ ရှောင်ရှားရန် ၎င်းရွာသားများအား အသုံးပြုလေ့ရှိပါသည်။
- ရွာသားများအနေဖြင့် လူသားခိုင်းအဖြစ်အသုံးပြုခံရစဉ် တိုက်ပွဲများ၊ မြေမြှုပ်ခိုင်းများ၊ ဆိုးရွားသည့် ခရီးအခြေအနေများကြောင့် ဒဏ်ရာရရှိခြင်း သို့မဟုတ် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခံရစဉ်တွင် ဒဏ်ရာများရလေ့ရှိပြီး သို့မဟုတ် SAC တပ်သားများ၏ အကြမ်းဖက်ခြင်းများကိုလည်း ခံစားကြရသည်။

အခြားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များမှ ကျူးလွန်သော အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများ

SAC ၏ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင်ရှိသော ဗမာစစ်တပ်သည် မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများကိုကျူးလွန်သည့် တစ်ခုတည်းသောလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့မဟုတ်ပါ။ အခြားလွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားနေသည့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များသည်လည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ်မှစတင်၍ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ပြည်သူများအား အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခဲ့ကြသည်။ ဤသို့သော ဖြစ်ရပ် ၁၅ ခု ရှိသည်။

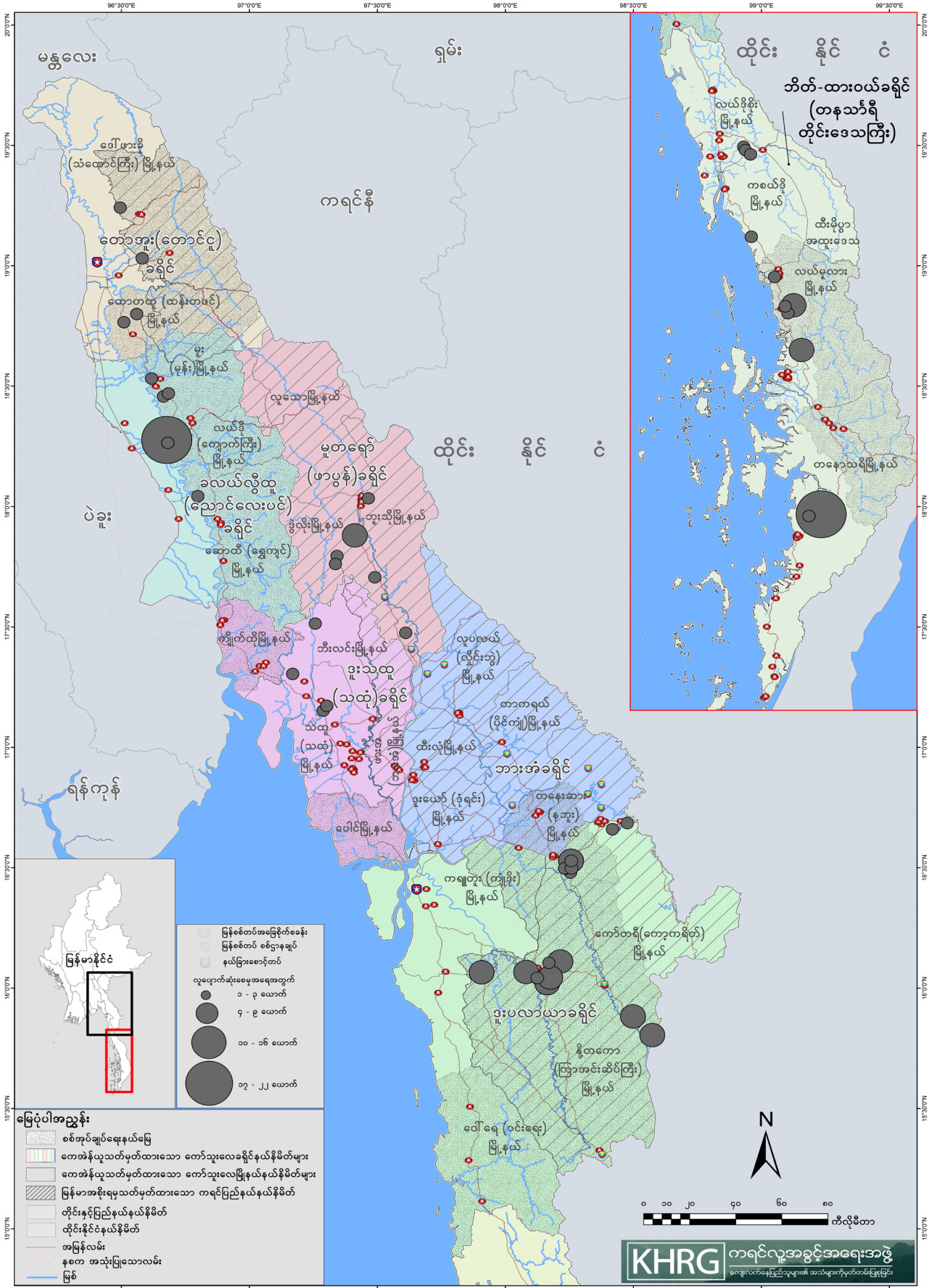
- KHRG သည် ဒီမိုကရေစီအကျိုးပြုကရင်တပ်မတော် (DKBA) နှင့် KNU/KNLA ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီမှ ကျူးလွန်သည့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုဖြစ်စဉ်နှစ်ခုအား လက်ခံရရှိခဲ့သည်။
- အာဏာသိမ်းပြီးသည့်အချိန်မှစ၍ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များမှ ကျူးလွန်ခဲ့သော အရပ်သား ၁၀ ဦး ပျောက်ဆုံးခဲ့သည့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှု ဖြစ်ရပ် ၈ ခု နှင့် ပတ်သက်၍ KHRG မှ အစီရင်ခံစာများလက်ခံရရှိခဲ့သည်။ PDF, KNLA, Kawthoolei Army (KTLA) နှင့် SAC တပ်များ ရောနှောအုပ်ချုပ်သည့် မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်၊ လယ်ကဆောမြို့နယ်၊ ဒဂ--- နှင့် ဒရ--- ကျေးရွာအုပ်စုများ တွင် ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလနှင့် ဩဂုတ်လများအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရွာသား ၁၀ ဦးလုံးသည် ပျောက်ဆုံးသွားသည့်အချိန်အတွင်းတွင် တရားလက်လွတ်သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

- ပဋိပက္ခများအကြားတွင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့သံသယဝင်သည့် ရွာသားများအား သေချာစွာ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းမရှိပဲ သတင်းပေးအဖြစ်စွပ်စွဲကာ ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။
- ရောနှောထိန်းချုပ်နယ်မြေများတွင်နေထိုင်သည့် ရွာသူကြီးများသည် ကျေးရွာ၏ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အများအပြားနှင့် ဆက်ဆံခြင်း၊ ညှိနှိုင်းခြင်းများ ပြုလုပ်ရသောကြောင့် ပဋိပက္ခအတွင်းရှိ အဖွဲ့များအား လုံး၏ စွပ်စွဲမှုကို ခံရနိုင်ချေမြင့်မားသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ရွာသူကြီးအဖြစ် လုပ်ကိုင်လိုသူမရှိတော့ပဲ အလှည့်ကျစနစ်ဖြင့် ရွာသူကြီးတာဝန်ယူရခြင်း သို့မဟုတ် အချို့သောကျေးရွာများတွင် ရွာသူကြီးမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ကျေးရွာ၏စုစည်းမှုနှင့်လုံခြုံရေးအားနည်းလာခဲ့သည်။

“အာဏာသိမ်းပြီးနောက် နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုတွေကြောင့် စားဝတ်နေရေးအခက်အခဲတွေကို ကြုံတွေ့လာရတယ်။ ဒါကြောင့် တချို့လူတွေက တခြားရွေးချယ်စရာလမ်းမရှိတော့ပဲ သူတို့ အသက်ရှင်သန်ရပ်တည်ဖို့ အတွက် ရွာလူကြီးလုပ်ဖို့သဘောတူရတယ်။ ကျွန်တော့်တစ်ယောက်ထဲ အမြင်နဲ့ ပြောရရင် သူတို့တွေ စစ်ကောင်စီကို လျှို့ဝှက်သတင်းပေးနေရင်တောင် PDF တွေအနေနဲ့ သူတို့ကိုမသတ်သင့်ဘူး။ လူတိုင်းက သူတို့ရဲ့ စားဝတ်နေရေးအတွက် ရုန်းကန်နေကြရတယ်။ တချို့လူတွေက ရွာလူကြီးလုပ်ဖို့ လက်ခံပြီး ငွေကြေးရရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ရွာလူကြီးတွေကို PDF တွေက သတ်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ဘယ်သူမှ ရွာလူကြီး မလုပ်ရဲတော့ဘူး။ အခုဆို ကျွန်တော်တို့ ရွာမှာ ရွာလူကြီး မရှိဘူး။ ဒထ--- ရွာနဲ့ ဒဆ--- ရွာတွေမှာလည်း ရွာလူကြီးမရှိဘူး။”

ဘိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်၊ လယ်ကဆောမြို့နယ်၊ ဒဂ--- ကျေးရွာအုပ်စု၊ ဒစ--- ကျေးရွာမှ ရွာသားတစ်ဦးဖြစ်သော စောအဝ--- ၏ ပြောကြားချက်

မြေပုံ ၂ - ၂၀၂၃ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် အဓမ္မပျောက်ဆုံးမှု ဖြစ်ပွား ရာနေရာများ



အခန်း (၃) မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ လူမှုအသိုက်အဝန်းများတွင် ဖြစ်ပွားသည့်အတင်းအဓမ္မ ပျောက်ဆုံးစေမှု၏အကျိုးဆက်များ

အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများ ပြန်လာသည့်အချိန်တွင် လိုအပ်ချက်များ

အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများသည် ကျူးလွန်ခံရသူအပေါ် ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် စိတ်ဒဏ်ရာဖြစ်စေသော ဖမ်းဆီးမှုများ၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲမှုများနှင့် ဥပဒေအရထောင်သားတစ်ဦးအနေဖြင့် အကာအကွယ် ရရှိပိုင်ခွင့်များ ဆုံးရှုံးခြင်းစသည့် ရုပ်ပိုင်းနှင့်စိတ်ပိုင်း အကြမ်းဖက်မှုများကိုခံစားကြရသည်။

- အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူ အနည်းဆုံး ၇၈ ဦးမှာ ဖမ်းဆီးခံရစဉ်အချိန်အတွင်း ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ ခြိမ်းခြောက်မှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများခံစားကြရသည်။ ကျူးလွန်ခံရသူ ၅၀ ဦး၏ အခြေအနေမှာမသိရပဲ အများစုမှာ ဆိုးရွားစွာနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်ခြင်းများကို ခံစားရနိုင်ချေရှိသည်။
- အကယ်၍ ကျူးလွန်ခံရသူအနေဖြင့် ပျောက်ဆုံးရာမှ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပါက ဖြစ်စဉ်အတွင်း ၎င်းတို့ရရှိခဲ့သည့် ဒဏ်ရာများအား ကုသရန်အပြင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာခံစားချက်များအား ကုစားရမည် ဖြစ်သည်။
- အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရခြင်းမှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများသည် ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာသည့်နောက် ပိုင်းတွင် SAC တပ်သားများနှင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့ နှစ်ဖွဲ့စလုံးမှ လက်တုံ့ပြန်လာမည်ကို စိုးရိမ် ကြရသောကြောင့် ၎င်းတို့ လုံခြုံရေးအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်နေရသည်။ ၎င်းတို့အနေနှင့် သူလျှိုအဖြစ်လုပ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖမ်းဆီးခံရချိန်အတွင်း သတင်းပေးသူများအဖြစ်စွပ်စွဲခံရနိုင်သည်။

မိသားစုဝင်များနှင့် ဆွေမျိုးသားချင်းများ၏လိုအပ်ချက်များ

အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှု၏ ဆိုးရွားသော သက်ရောက်မှုများကြောင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူ၏မိသားစုဝင်များနှင့်ဆွေမျိုးသားချင်းများကိုလည်း ထိခိုက်နစ်နာသူများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။

- လူမှုအသိုက်အဝန်းအတွင်း အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်ပွားပြီးနောက်တွင် အတင်းအဓမ္မ ပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူ၊ ၎င်း၏မိသားစုဝင်များနှင့် အိမ်နီးနားချင်းများမှ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခက်အခဲ၊ အတားအဆီး များအား ကြုံတွေ့ခံစားရကြောင်း မြေပြင်အစီရင်ခံစာများနှင့် အင်တာဗျူးဖြေကြားသူ (၉၆)ရာခိုင်နှုန်းမှ ဖော်ပြ ထားသည်။ ကျန်ရစ်သူမိသားစုဝင်များသည် ဝမ်းနည်းခြင်း၊ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်းနှင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းများခံစားရပြီး ၎င်း တို့၏စိတ်ကျန်းမာရေးကိုပါ ရေရှည်ထိခိုက်စေသည်။
- အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများ၏မိသားစုဝင်များသည် ၎င်းတို့အားရှာဖွေရန် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုး စားခဲ့ကြောင်း အင်တာဗျူးဖြေကြားသူအများစုက ဖော်ပြခဲ့သည်။ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများ၏ သတင်း အစအနတစ်ခုခုရရှိရန်အတွက် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များသည် တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့သွား၍ တွေ့သည့်လူများ နှင့် ဒေသခံအာဏာပိုင်များကို မေးမြန်း၍စုံစမ်းခဲ့ကြသည်။

တချို့သောရွာသားများသည် ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသော ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များကို အချိန်တိုအတွင်း တွေ့ရှိကြသော်လည်း ရွာသားတော်တော်များများသည် နောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းတို့မိသားစုဝင်၏အခြေအနေနှင့် တည်နေရာကိုသိရှိခွင့်မရရှိ တော့ပေ။

- SAC အနေဖြင့် ၎င်းတို့ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားသည့်လူများ၏အခြေအနေကို သတင်းဖုံးကွယ်ထားသောကြောင့် ပျောက်ဆုံးသွားသောရွာသားများ၏သတင်းကို လိုက်လံစုံစမ်းရာတွင် အခက်အခဲစိန်ခေါ်မှုများ၊ စိတ်ပျက်စေမှုများ

ရှိနေသည်။ တချို့သောဆွေမျိုးသားချင်းများသည် ၎င်းတို့မိသားစုဝင်များ၏ အလောင်းကို တွေ့ရှိသည့်အခါ သို့မဟုတ် အိမ်သို့ပြန်လာသည့်အခါမှသာ အတင်းအဓမ္မအစပျောက်ခံရသည့် မိသားစုဝင်အကြောင်းကို သိရှိခွင့်ရသည်။

- မိခင်ဖြစ်သူများသည် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသော ၎င်းတို့၏သားများကို တစ်ဦးတည်းရှာဖွေရလေ့ရှိပြီး အခက်အခဲ၊ စိန်ခေါ်မှုများစွာမကြုံရကြပါ။

အိမ်ထောင်ဦးစီးဖြစ်သူများ ဆုံးရှုံးခြင်းကြောင့် ကျန်ရစ်သူမိသားစုများသည် စားဝတ်နေရေးအခက်အခဲများနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာစိန်ခေါ်မှုများကို ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသည်။

- မိသားစုတစ်ခုတွင် မိခင်၊ ဖခင် သို့မဟုတ် ခင်ပွန်း၊ ဇနီးတစ်ဦးဦးဆုံးရှုံးရလျှင် ကျန်ရစ်သူမိသားစုဝင် များသည် လယ်ယာခြံလုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်ရာတွင် အခက်အခဲများ သို့မဟုတ် မိသားစုတစ်ခုလုံးအတွက် လုံလောက်သည့်ဝင်ငွေများရှာဖွေရန် ကြီးမားသောစိန်ခေါ်မှုများ ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသည်။
- အသက်ငယ်သေးသော သားသမီးဦးရေများသည် မိသားစုတစ်ခုအတွက် အိမ်ထောင်ဦးစီးဖြစ်သူကို ဆုံးရှုံးရလျှင် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအခက်အခဲများကြုံတွေ့ရပြီး သားသမီးများ၏အနာဂတ်အတွက်လည်း စိုးရိမ်စရာများရှိလာပါသည်။ ဤသို့သောအခြေအနေတွင် မိခင်ဖြစ်သူများသည် ၎င်းတို့သားသမီးများ၏ စားဝတ်နေရေးနှင့်ပညာရေးကိုထောက်ပံ့ရန်အတွက် တာဝန်နှစ်ဆပိုထမ်းရသည်။
- လူငယ်၊ လူရွယ်များကို ဆုံးရှုံးခြင်းသည်လည်း မိသားစုစားဝတ်နေရေးအပေါ် များစွာထိခိုက်စေပါသည်။ အသက်အရွယ်ရလာသည့် တစ်ချို့သောမိဘများသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်း မရှိတော့ခြင်း သို့မဟုတ် ဝင်ငွေမရှာနိုင်တော့သည့်အခါတွင် ၎င်းတို့သားသမီးများ၏ လုပ်အားနှင့်ကူညီထောက်ပံ့မှုကို သာမှီခိုနေရသည်။



ဤပုံကို ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၅ရက်နေ့တွင် ဒူးပလာခရိုင်၊ နို့တကောမြို့နယ်၊ တကုဒီးကျေးရွာ အုပ်စု၊ ၈၀— ကျေးရွာတွင် ရိုက်ယူခဲ့ပါသည်။ ဤပုံသည် ဖုန်းမျက်နှာပြင်ပေါ်တွင် တွေ့ရသည့် အသက် (၁၅) နှစ်ရှိ စောအဒ— ၏ပုံဟောင်းတစ်ပုံ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းမှ သူငယ်ချင်းတစ်ဦးနှင့်အတူ ဆိုင်ကယ်ဖြင့် သွားလာသည့် အချိန်တွင် ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့အား SAC မှ ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြပါသည်။ (ဓာတ်ပုံ - KHRG)

SAC စစ်သားများဖမ်းဆီးပြီး ပျောက်ဆုံးသွားသောရွာသားများကို ၎င်းတို့မိသားစုမှ လိုက်လံရှာဖွေရာတွင် ငွေကြေးဆိုင်ရာအခက်အခဲများနှင့်ရုန်းကန်ကြရသည်။

- ပျောက်ဆုံးသွားသူ၏ သတင်းတစ်စုံတစ်ရာရရှိရန် မိသားစုဝင်များအနေဖြင့် ငွေကြေးပေးဆောင်ခြင်း နှင့် သတင်းအချက်အလက်များကိုအတည်ပြုရန် နေရာအနှံ့သို့ ခရီးကုန်ကျစရိတ်တို့သည် အဓိက ငွေကြေးအခက်အခဲအားဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းအရင်းများဖြစ်သည်။
- အချို့သောမိဘများမှာလည်း အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသော ၎င်းတို့၏သားကိုပြန်လွှတ်ပေးရန် အတွက် SAC စစ်သားများကို ငွေကြေးပေးဆောင်ရသည်။

- အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူသည် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခံရပြီးနောက် ဒဏ်ရာများနှင့် အိမ်သို့ပြန်လာနိုင်လျှင် မိသားစုဝင်များက ၎င်းတို့ဆေးကုသမှုကုန်ကျစရိတ်ကို ပေးဆောင်ရသည်။

- အချို့သော အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသည့် ရွာသားများ၏မိသားစုဝင်များသည် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးမှုဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက်တွင် အကြွေးတင်ခဲ့သည်။ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသည့်သူ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာရန်အတွက် အခြားသောရွာသားများထံမှ ငွေကြေးချေးယူရ၍ အကြွေးများကို ရန်ကန်ပြီးပြန်ဆပ်နေရသည်။

အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူ၏ မိသားစုဝင်များအတွက် စိုးရိမ်စရာတစ်ခုမှာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများမှ ပစ်မှတ်ထားကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအရာသည်မိသားစုဝင်များ၏လုံခြုံရေးအတွက် ကြီးမားသောအန္တရာယ်ဖြစ်စေသောကြောင့် ထိုမိသားစုဝင်များအား နေရပ်ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရသည့်အခြေအနေသို့တွန်းပို့စေပါသည်။

- ကျူးလွန်သူများအနေဖြင့် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုမရှိခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကင်းလွတ်ခွင့် ရရှိခြင်းတို့ကြောင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများ၏ မိသားစုဝင်များသည် မကြာခဏထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခြင်း နှင့် ချိုးဖောက်မှုများကို အာဏာပိုင်များထံတိုင်ကြားရန် ရှောင်ရှားကြသည်။

“ကျွန်မသားအဖမ်းခံရပြီး ပျောက်သွားတာငါးလရှိပြီ။ ဒါပေမဲ့ကျွန်မသူ့ကိုနေ့တိုင်းသတိရတယ်။ သူ့လွတ် လာဦးမလား၊ အိမ်ပြန်လာဦးမလား ကျွန်မအမြဲတမ်းစဉ်းစားမိတယ်။ တကယ်လို့သူ့အသက်ရှိနေသေးရင် သူ့အိမ်ပြန်လာမယ်ထင်တယ်။ အကယ်၍သူသေသွားခဲ့ရင် သူ့အိမ်ကိုမပြန်လာနိုင်တော့ဘူးပေါ့။ သူ့အိမ်ပြန် လာနိုင်ရင် မိသားစုအတွက် အများကြီးအထောက်အကူဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီအိမ်မှာ မိသားစုကိုကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်မယ့်သူတစ်ယောက်မှမရှိဘူးလေ။ သူ့အိမ်ကိုပြန်လာရင် ကျွန်မတို့ကသူ့ကိုဘဲမှီခိုနေရတယ်။ သူမပြန်လာနိုင်တော့ဘူးဆိုရင် ကျွန်မတို့မှာမှီခိုအားထားရမယ့်သူတစ်ဦးမှမရှိဘူးလေ။”

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် SAC စကခ (၈)နှင့် ခမရ (၄၀၇) တို့မှ မူကြော်ခရိုင်၊ ဒွယ်လိုးမြို့နယ်၊ မထောကျေးရွာအုပ်စုရှိ ရော်ဘာခြံထဲတွင် ဖမ်းဆီးပြီးလက်စပျောက်ခဲ့ရသော အသက် (၂၄)နှစ်ရှိရွားသားတစ်ဦး၏ မိခင်ဖြစ်သော နော်ဘင်--- ၏ ပြောကြားချက်။

လူမှုအသိုက်အဝန်းအပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များ

ရွာသားများအားလုံးသည် မလုံခြုံမှုကိုခံစားရပြီး ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်လေ့ရှိသည်။ ထို့အပြင် ခရီးသွားလာ ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုနှင့် စားဝတ်နေရေးအခက်အခဲများကိုလည်း ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသည်။ ထိုမျှမက ဒေသတစ်ခုတွင် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုတစ်ခုဖြစ်ပွားခဲ့ပါက ရွာသားအများစုသည် အခက်အခဲစိန်ခေါ်မှုများကို ပြင်ပအကူအညီမရရှိကြဘဲရင်ဆိုင်ဖြတ်ကျော်လေ့ရှိသည်။

ရွာသားများသည် ၎င်းတို့အိမ် သို့မဟုတ် ရွာထဲတွင်နေရသော်လည်း အကြောက်တရားနှင့်အသက်ရှင်နေထိုင်ကြ



ဤပုံကို ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်၊ လယ်မူလားမြို့နယ်၊ ပုလောဒေသ၊ ခရ---ကျေးရွာတွင်ရိုက်ယူခဲ့ပါသည်။ ဤပုံသည် SAC ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသော လူငယ်တစ်ဦးဖြစ်သည့် ကျော်ဘယ--- ၏ပုံဟောင်းတစ်ပုံဖြစ်ပါသည်။ (ဓာတ်ပုံ -ဒေသခံရွာသား /KHRG)

ရသည်။ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှု ခံရသည့်ဖြစ်စဉ်များနောက်ထပ်ဖြစ်ပွားလာမည်နှင့် အခြားသူများကဲ့သို့ ဖမ်းဆီးခံရပြီး အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရမည်ကို စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့နေရသည်။

- ငယ်ရွယ်သည့်အမျိုးသားများသည် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသည့် အခြေအနေကိုပို၍ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့ရနိုင်ဖွယ်ရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ဒေသခံရွာသားများသည် ငယ်ရွယ်သောအမျိုးသားများအား ဤရာဇဝတ်မှုလုံခြုံရန်အတွက် သတိပေးနိုးဆော် ပြုလုပ်လာကြသည်။
- အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့်အန္တရာယ်များ အလွန်နည်းသည်ဟုထင်ရသော ကြောင့် အချို့ရွာသားများသည် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များအား လိုအပ်သည့်ပစ္စည်းများကို ဝယ်ခိုင်းလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများသည် ပစ္စည်းများဝယ်ယူရန်ခရီးသွားလာရာတွင် အခြားအန္တရာယ်များကိုကြုံတွေ့ရနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။
- လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များမှ လက်တုံ့ပြန်မည်ကိုကြောက်ရွံ့သောကြောင့် ရွာသားများသည် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသော ၎င်းတို့ချစ်ရသည့်မိသားစုဝင်များအတွက်တရားမျှတမှုနှင့်အမှန်တရားရရှိရန် မလုပ်ဆောင်နိုင်ပဲ တိတ်ဆိတ်နေရပါသည်။

တရားရေးစနစ်နှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုလမ်းကြောင်းများ

မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ရွာသားများသည် တရားမျှတမှုရရှိရန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရာဇဝတ်မှုအကြီး အသေးပေါ်မူတည်၍ ကျေးရွာအဆင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သို့မဟုတ် KNU တရားရေးဌာန၏တရားရုံးများမှတစ်ဆင့်လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည်။

- KNLA နှင့် KNDO တို့၏ လက်အောက်မှတပ်သားများအား ထိုယန္တရားမှတစ်ဆင့် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်သော်လည်း ဗမာစစ်တပ်မှအရာရှိများအား KNU ၏ တရားစီရင်ရေးစနစ်ဖြင့်တရားစွဲဆို၍မရပါ။
- မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အာဏာလစ်ဟာမှုများကြောင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ ကျူးလွန်သည့်လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအတွက် တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုမရှိကြပါ။
- အရပ်သားတရားရုံးများအနေဖြင့် ဗမာစစ်တပ်မှအရာရှိများအား တရားစီရင်ခွင့်မရှိပဲ ၎င်းတို့အား တရားစီရင်ရန်အတွက် စစ်ခုံရုံးသီးသန့်ရှိပြီး ထိုစစ်ခုံရုံးအား ရှေ့နေများအနေနှင့်တက်ရောက်ခွင့်မရှိပါ။

လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တစ်ခုအရ ရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ ဒေသအတွင်းပျောက်ဆုံးမှုဖြစ်ပွားပါက ကျေးရွာအဆင့်တွင်ရှိသောခေါင်းဆောင်များနှင့် အာဏာပိုင်များထံ သွားရောက်တိုင်ကြားလေ့ရှိသည်။

- ဤရှာဖွေမှုတွင် ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူများနှင့်ညှိနှိုင်းခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခံရသူများ၏အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍သိရှိရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းအပြင် ၎င်းတို့လွတ်မြောက်ရန်ကြိုးပမ်းခြင်းတို့ပါဝင်သည်။
- ဤညှိနှိုင်းမှုများသည် ရွာသားများအတွက် အသက်အန္တရာယ်ရှိသည့်အခြေအနေတွင် ဖြစ်ပွားလေ့ရှိပြီး အထူးသဖြင့် ယခင်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများအနေနှင့် နိုင်ငံရေးအရ ပစ်မှတ်ထားခံရသည့်အခါများတွင်များသောအားဖြင့် ထိုညှိနှိုင်းမှုများသည်မအောင်မြင်နိုင်ပါ။
- မိသားစုဝင်များမှ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများ၏အကြောင်းကို ဒေသခံခေါင်းဆောင်များထံ တင်ပြမှုမရှိခြင်းမှာ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ လက်စားချေခြင်းကိုကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအားတာဝန်ယူမှုမရှိခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

လက်ရှိအခြေအနေအရ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအား တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် ကျူးလွန်ခံရသူများအတွက် တရားမျှတမှု ရရှိစေရန် မည်သည့်တရားစီရင်ရေးစနစ်များမှ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

- ပျောက်ဆုံးသွားသည့် ရွာသားများအားလိုက်ရှာရန် သို့မဟုတ် ဆွေမျိုးသားချင်းများအတွက် တရားမျှတမှုရှာဖွေရန်အပြင် အခြားသော ကူညီထောက်ပံ့မှုများ တောင်းခံရန်အတွက်လည်း ဒေသတွင်းရှိ KNU ခေါင်းဆောင်များအား အစိုးရတစ်ရပ်အနေဖြင့် ချဉ်းကပ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း ဤရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခံရသူများ၏ မိသားစုဝင်များအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု သို့မဟုတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတစ်စုံတစ်ရာမရှိပါ။
- ဒေသတွင်း KNU အာဏာပိုင်များထံသို့ ရွာသားများတောင်းခံသည့် အခြားကူညီထောက်ပံ့မှုများမှာ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသော/ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာသည့် ကျူးလွန်ခံရသူများအား ဆေးရုံသို့ လုံခြုံစိတ်ချရသည့် လမ်းကြောင်းဖြင့်သယ်ဆောင်နိုင်ရန်၊ ရွာသားများအနေနှင့် ဖမ်းဆီးခံရသူများ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာစေရန်အတွက် ညှိနှိုင်းနေစဉ်ကာလအတွင်း SAC တပ်သားများအား ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်ထားပေးရန်၊ ဒေသတွင်းအတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှု ဖြစ်ပွားသည့်အတွက် နေရပ် ရွှေ့ပြောင်းရသည့်အခါများတွင် လိုအပ်သောပစ္စည်းများ သို့မဟုတ် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရခြင်းမှ ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာသည့်အခါများတွင် လိုအပ်သည့်ရှေးဦးသူနာပြု အကူအညီများပေးရန်ဖြစ်သည်။

မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ဒေသတွင်းအရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ (CSO/CBOs) သည် မိသားစုဝင်များနှင့် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများအတွက် သီးခြားကူညီပံ့ပိုးမှု မရှိပါ။ ရွာသားများမှ KHRG သို့ တင်ပြခြင်းနှင့် မေးခွန်းဖြေကြားသူများမှ ဖော်ပြခြင်းမရှိသော်လည်း မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုခံရသူများ၏ မိသားစုဝင်များအားထောက်ပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများမှ သီးသန့်အစီအစဉ်များရှိကြောင်းကို KHRG မှ ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သည်။

- အထက်ဖော်ပြပါအဖွဲ့အစည်းများသည် မတူကွဲပြားသည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ ပျောက်ဆုံးသူနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက် ရှာဖွေရန်နည်းဗျူဟာများ၊ မိသားစုဝင်များအတွက် ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် ကွန်ယက်များရှိပြီး ထိုအထဲတွင် နိုင်ငံတကာယန္တရားများသို့လွှဲအပ်ခြင်း၊ ငွေကြေးနှင့်စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများအပြင် ကျူးလွန်သူများနှင့် တိုက်ရိုက်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများပါဝင်သည်။
- မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ၎င်းတို့လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် ဒေသမှာအကန့်အသတ်များစွာရှိသော်လည်း ဤအဖွဲ့အစည်းများသည် နိုင်ငံအတွင်းရှိအခြားဒေသများတွင် ကျူးလွန်ခံရသူများအား ကူညီပေးနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ဤအချက်က အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုသည် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်စနစ်တကျဖြစ်ပွားနေကြောင်း ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။

အခန်း (၄) အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုအားတုံ့ပြန်သော ရွာသားများ၏ဗဟုဟာများနေရပ်ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်ခြင်းအား နည်းဗဟုဟာတစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုပုံစံ မျိုးစုံမှရှောင်ရှားရန်အတွက် နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းသည် ရွာသားများအများဆုံးသုံးသည့် နည်းဗဟုဟာဖြစ်သည်။

- ကျေးလက် လူမှုအသိုက်အဝန်းတွင် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုဖြစ်သည့်အခါတိုင်းတွင် ထိုဒေသအတွင်းရှိ ရွာသားများသည် ဖြစ်လာနိုင်ခြေရှိသည့် အကြမ်းဖက်မှုမှရှောင်ရှားနိုင်ရန်အတွက် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်လေ့ရှိသည်။
- မေးခွန်း ဖြေကြားသူ ၃၅ ဦးထဲမှ ၁၉ ဦးက ၎င်းတို့၏ ဒေသအတွင်း အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများ ဖြစ်ပွားပါက နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်လေ့ရှိကြောင်း KHRG သို့ တင်ပြခဲ့သည်။



ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ဆန္ဒလိုက်လျောခြင်း

ဖြစ်ရပ်အများအပြားတွင် ပျောက်ဆုံးသွားသူနှင့် ပတ်သက်၍ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအား သတင်းအချက်အလက် များကို ရွာသားများကိုယ်တိုင်မေးမြန်းပြီး ပြန်လည်လွတ်မြောက်နိုင်ရန် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ကြသည်။

- ဖမ်းဆီးထားသူများ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် SAC အာဏာပိုင်များအား လာဘ်ထိုးခြင်းများ အကြိမ်များစွာပါဝင်သည်။ ဤညှိနှိုင်းခြင်းများသည် ရွာသားများ၏ဘဝများအပေါ် အန္တရာယ်ကြီးကြီးမားမားကျရောက်စေနိုင်သည်။
- အခြားစစ်သားများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချိတ်အဆက်များမှတစ်ဆင့် အချို့ရွာသားများအနေနှင့် မိသားစုဝင်များပြန်လွတ်ရန်အတွက် ညှိနှိုင်းနိုင်ခဲ့ခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ တည်နေရာကို သိရှိနိုင်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနေဖြင့် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက်မှုမရှိကြောင်းပြသရသည်။

ဤပုံကို ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဒူးပလာယာ ခရိုင်၊ ကော်တရီမြို့နယ်၊ နို့ဖိုးကျေးရွာအုပ်စု၊ စအ--- ကျေးရွာတွင်ရိုက်ယူခဲ့ပါသည်။ ဤပုံသည် ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် SAC ခြေမြန်တပ်မ အမှတ် (၄၄) နှင့် (၄၅) ၏ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုကိုခံရသော စောအ--- ၏ပုံဖြစ်ပါသည်။ မိခင်ဖြစ်သူမှ ဖမ်းဆီးသွားသည့် သူများနှင့် ဒေသခံ BGF တို့နှင့် ညှိနှိုင်းမှုပြုပြီးနောက် ပြစ်မှုမရှိကြောင်းထင်ရှားသဖြင့် ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခဲ့ပါသည်။ (ဓာတ်ပုံ - KHRG)

ရွာသားများအချင်းချင်းကြား သတင်းအချက်အလက်မျှဝေခြင်း

KHRG မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များ၏ ဖော်ပြထားသော ဖြစ်ရပ်အားလုံးနီးပါးတွင် ရွာသားများ အနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား နားလည်ရန်၊ ရင်ဆိုင်ရန်နှင့် ကာကွယ်ရန်အတွက် သတင်းအချက်အလက် မျှဝေခြင်းသည် အသုံးများဆုံးနည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

- သတင်းအချက်အလက်မျှဝေခြင်းသည် SAC တပ်သားများနှင့် ဆုံတွေ့ခြင်းကိုရှောင်ရှားရန်၊ စစ်သားများ ရွာထဲသို့ မရောက်မီ ရွာသားများထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နိုင်ရန် သို့မဟုတ် လမ်းမများပေါ်တွင် ယာယီစစ်ဆေးခြင်းများအား ရှောင်ရှားရန်အတွက်သာမက လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များမှ အစပျောက်ခဲ့သည့် ရွာသား၏ တည်နေရာနှင့် အခြေအနေ ကိုသိရှိနိုင်ရန်အတွက်အလွန်အရေးပါသည်။
- ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ရွာသားများသည် စစ်သားများမှ ရွာသားများနှင့် အထူးသဖြင့် လူငယ်များနှင့် အတူ သွားလာသည့်အခါ စစ်တပ်၏လှုပ်ရှားမှုများနှင့် သံသယဖြစ်ဖွယ်အခြေအနေများကို အမြဲစောင့်ကြည့်နေကြသည်။
- ရွာသားများအချင်းချင်းကြား သတင်းအချက်အလက်မျှဝေခြင်းသည် ဒေသခံလူမှုအသိုက်အဝန်းများကြား အပြန်အလှန်ဂရုစိုက်မှုပေးရန်နှင့် အသက်ရှင်သန်ရန်အတွက် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်ပြီး အခြေခံကျသော နည်းဗျူဟာတစ်ခုဖြစ်သည်။

ကျေးရွာအချင်းချင်း ကူညီပံ့ပိုးမှု

အစပျောက်ခြင်းဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ပျောက်ဆုံးသူ၏ မိသားစုဝင်များသည် ရုတ်တရက်ဆုံးရှုံးသွားရသော ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များအတွက် ထိရောက်သောအကူအညီများလိုအပ်ကြသည်။ ရွာသားများသည် အစပျောက်မှုကိစ္စများ ဖြစ်ပွား ပြီးနောက်တွင် ထိုရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခံရသူများလိုအပ်သောအကူအညီများကို တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် အချင်းချင်း ကူညီပေးမကြသည်။

- ဒေသတွင်း လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ/ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထား မှု အကူအညီများပေးလေ့ရှိသော်လည်း ရွာသားများမှာမူ အထူးသဖြင့်အစပျောက်ခံရသူများ၏ ဆွေမျိုးသားချင်း များအတွက် အရေးပေါ်လိုအပ်ချက်အမျိုးမျိုးကို မကြာခဏတုံ့ပြန်ရာတွင် အဓိကပံ့ပိုးကူညီသူများဖြစ်ကြသည်။
- ရွာသားများမှ ကျူးလွန်ခံရသူများအတွက် ပေးအပ်သည့် ကူညီထောက်ပံ့မှုလေးမျိုးမှာ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံး သွားသောသူအားကူညီရှာဖွေပေးခြင်း၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ ငွေကြေးအရထောက်ပံ့ပေးခြင်းနှင့် အစားအသောက် သို့မဟုတ် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးစသည့် လက်တွေ့လိုအပ်သောအကူအညီများပေးခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

“ရွာထဲမှာလူတွေက သူမ [နော်အငါ---] ကို ‘သူ့ကိုကူပြီးရှာပေးမယ်’ လို့ပြောကြတယ်။ သူမကို ‘ငါတို့ နှင့် အတွက် ကြိုးစားပြီးဆက်သွယ်ပေးမယ်’ လို့ပြောပြီးအားပေးကြတယ်။ သူမကိုအားပေးဖို့အတွက်တစ်ယောက် ယောက်က သူမနဲ့သွားနေပေးတယ်။ [သူတို့ကသူမကိုပြောတယ်] ‘စိတ်မပူနဲ့ ငါတို့သူ့ကို ကူရှာပေး မယ်။ တကယ်လို့ သူက အထဲ[ထောင်] မှာရှိတယ်လို့ကြားရင် ငါတို့သူ့ကိုအတူတူ ရအောင်ပြန်ခေါ်ခဲ့မယ်။’ ရွာသား တွေက သူမကို ဒီလိုပဲ အားပေးနိုင်တယ်။ သူမရဲ့အိမ်ကိုသွားပြီး စိတ်ကိုငြိမ်ငြိမ်ထားဖို့ပြောပြီး ရီစရာ ဟာသ လေးတွေ ပြောပေးကြတယ်။”

ဦးပလာယာခရိုင်၊ နို့တကောမြို့နယ်၊ တကုခီးကျေးရွာအုပ်စု၊ ခထ--- ကျေးရွာမှ စောတတ--- ၏ပြောကြား ချက်။။

အခန်း (၅) ရွာသားများ၏ အမြင်သဘောထားများနှင့် အကြံပြုချက်များ

- မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ရွာသားများက ၎င်းတို့၏လူမှုအသိုက်အဝန်းတွင် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများ ဖြစ်ပွားရခြင်းသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကြောင့်ဟုနားလည်ထားကြသည်။
- ရွာသားများသည် တရားစီရင်ရေးစနစ်များနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအား ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းလာစေရန်လုပ်ဆောင်ရမည့် လိုအပ်ချက်များကိုမီးမောင်းထိုးပြထားသည်။ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးမရှိပါက အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများနှင့် အခြားလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေမည်ဖြစ်ပြီးကျူးလွန်သူများသည်လည်း ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရမည်မဟုတ်ကြောင်း ရွာသားများက နားလည်ထားကြသည်။
- ရွာသားများအနေနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကိုအလွန်လိုလားသည်။ သို့သော် ပဋိပက္ခများကြားတွင် အရပ်သား များအား ကြားနေအဖွဲ့များအဖြစ် လေးလေးစားစားဆက်ဆံရန်နှင့် အရပ်သားများအား စစ်ရေးပစ်မှတ်အဖြစ်မထားရန် တောင်းဆိုထားသည်။
- ရွာသားများသည် KNU အာဏာပိုင်များနှင့် ဒေသတွင်းခေါင်းဆောင်များအား အစပျောက်ခံရသူများနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များကူညီရာဖွေရန်နှင့် တရားမျှတမှုရရှိရန် ကြိုးပမ်းစေလိုကြောင်း ထပ်ခါတလဲလဲ တောင်းဆိုခဲ့သည်။
- ရွာသားများသည် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများနှင့် ၎င်းတို့အားကူညီမည့်တည်ဆဲဥပဒေများအား သိရှိလိုကြသည်။
- ရွာသားများသည် ဤအခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား ကျူးလွန်ခံရသူများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များ အတွက် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုနှင့် တရားမျှတမှုကိုရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးစေလိုသည်။ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများက ခိုင်မာတိကျသော လုပ်ဆောင်ချက်များအား ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကျူးလွန်သူများမှ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုများ မရှိပါက ဤရာဇဝတ်မှုများသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေမည်ဖြစ်ပြီး အပြစ်မဲ့အရပ်သားများအနေနှင့် ဤရာဇဝတ်မှုများကို ဆက်လက်ခံစားနေရမည်ဖြစ်ကြောင်း မေးခွန်းဖြေကြားသူ အများစုကဖော်ပြခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်ကတော့ SAC ဒါမှမဟုတ် တခြားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေက ရွာသားတွေအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့တဲ့ ရာဇဝတ်မှုတွေအတွက် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုရှိဖို့ ကုလသမဂ္ဂကိုအရေးယူဆောင်ရွက်စေချင်တယ်။ ဒီတာဝန် ယူမှုတာဝန်ခံမှုတွေမှာ သူတို့တွေအနေနဲ့ ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်နဲ့ စစ်တပ်ရဲ့စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေကို ထိန်းသိမ်းလိုက်နာမှုတွေလည်းပါဝင်သင့်တယ်။ သူတို့တွေ အနေနဲ့ ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သိရှိနားလည်လိုက်နာနိုင်ဖို့အတွက် သင်တန်းတွေရရှိဖို့လိုအပ်တယ်။ စစ်ကောင်စီ စစ်သားတွေအနေနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုတွေ ဒါမှမဟုတ် ရာဇဝတ်မှုတွေကျူးလွန်ပေမယ့် သူတို့ရဲ့လုပ်ရပ်တွေအတွက် ဥပဒေအရအရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းမခံရတဲ့ ဥပမာတွေရှိတယ်။ ဒီလိုတာဝန်ယူတာဝန်ခံဖို့ မလိုတဲ့အတွက်ကြောင့် စစ်သားတွေက သူတို့ရဲ့လုပ်ရပ်အမှားတွေအတွက် အပြစ်ရှိတယ်လို့ မခံစားရဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုရင် သူတို့ရွာသားတွေအပေါ် ကျူးလွန်တဲ့ရာဇဝတ်မှုတွေအတွက် ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းမရှိဘူး။ အဲ့ဒီအတွက်ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂက စစ်ကောင်စီနဲ့ တခြားလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့တွေကို သူတို့ ကျူးလွန်တဲ့ ရာဇဝတ်မှုတွေအတွက် အရေးယူပြီး အပြစ်ပေးရမယ်။”

ဒူးပလာယာခရိုင်၊ နို့တကောမြို့နယ်၊ တခကလိုးကျေးရွာအုပ်စု၊ အလ--- ကျေးရွာမှ ရွာသားတစ်ဦးဖြစ်သော စောအအ---၏ပြောကြားချက်။

နိဂုံးချုပ်နှင့် ဆွေးနွေးချက်များ

- မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် (SAC) သည် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများ၏ အဓိကကျူးလွန်သူဖြစ်ပြီး မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင်တည်ရှိနေသော (SAC)နှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုမရှိသည့် အခြားလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များကလည်း ရွာသားများအပေါ် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများကျူးလွန်ကြသည်။ ဤအတင်းအဓမ္မ ပျောက်ဆုံးစေမှုများသည် နိုင်ငံရေးဆက်စပ်သည့်လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- ဤသို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နှင့် စနစ်တကျလုပ်ဆောင်တတ်ခြင်းများကြောင့် SAC ၏ အတင်းအဓမ္မ ပျောက်ဆုံး စေခြင်းဆိုင်ရာကျူးလွန်မှုများသည် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ်ချိုးဖောက်သည့်ရာဇဝတ်မှုများဖြစ်ပြီး စစ်အုပ်စု ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ထိုကျူးလွန်မှုများအတွက် မုချတရားစွဲဆိုခြင်းခံရမည်ဖြစ်သည်။
- အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုဖြစ်ရပ်များသည် ရွာသားများ၏ အသက်နှင့်လူမှုအသိုက်အဝန်းအပေါ် ဆိုးရွားသည့် သက်ရောက်မှုများဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ အစပျောက်ခံရသော အရပ်သားများသည် ကြောက်ရွံ့မှုများ၊ စိတ်ဒဏ်ရာ များ၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများနှင့် အသက်ဆုံးရှုံးမှုများကို တွေ့ကြုံခံစားကြရသည်။ မိသားစုမှ အားကိုးရသောသူ တစ်ဦးဆုံးရှုံးရပြီးနောက် ပျောက်ဆုံးသူ၏ သတင်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်ရန် အချိန်နှင့်ငွေကြေးအမြောက်အများ ကုန်ကျခံရသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများဖြစ်ပေါ်စေပြီး ငွေရေးကြေးရေး အရ ထိခိုက်မှုများစွာရှိစေသည်။
- ဤသက်ရောက်မှုများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် ရွာသားများသည် သမားရိုးကျဆန်သောကူညီ ထောက်ပံ့ မှုများအပေါ် မှီခိုအားထားခြင်းမပြုနိုင်ပါ။ ထိုအစားကျေးလက်ဒေသရှိ လူမှုအသိုက်အဝန်းများသည် သတင်း အချက်အလက်နှင့် အရင်းမြစ်များမျှဝေခြင်း၊ ၎င်းတို့အသက်ရှင်သန်ရန် အတွက်အရေးကြီးသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှင့် ငွေကြေးပံ့ပိုးမှုများ အချင်းချင်းမျှဝေပေးခြင်းဖြင့် အကူအညီပေးမှု ကွန်ယက်ကိုဖန်တီးနေကြသည်။ ဤသို့ သောလုပ်ဆောင်ချက်များကိုကူညီပံ့ပိုးပေးရမည်။



ဤပုံကို ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့၌ ဘားအံခရိုင်၊ လူပလယ်မြို့နယ်၊ ကဟ--- ကျေးရွာတွင်ရိုက်ယူခဲ့သည့် အဓမ္မ ပျောက်ဆုံးစေခြင်းခံရသော လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူတစ်ဦးဖြစ်သည့် စောယ--- အား လူ့အခွင့်အရေးအလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲကို မတက်ရောက်မီအားလပ်ချိန်တွင် ပျော်ရွှင်စွာသီချင်းဆိုနေသည်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ စောယ---သည် ၂၀၂၃ ခု နှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် SAC ၏ အဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခြင်း ခံခဲ့ရပါသည်။ (ဓာတ်ပုံ - ဒေသခံရွာသား)

အကြံပြုချက်များ

နိုင်ငံခြားအစိုးရများနှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများထံသို့

- နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (နစက) မြန်မာစစ်တပ်သည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကျပ်အတည်းများကိုဖြစ်စေသည့် အဓိကတရားခံ ဖြစ်သည်ကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုပြီး ၎င်းတို့အား နိုင်ငံရေး၊ သံတမန်ရေး၊ စီးပွားရေး အပါအဝင် မည်သည့်တရားဝင် အခွင့်အာဏာကိုမျှမပေးရန်။
- ဤအတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေခြင်းရာဇဝတ်မှုအတွက် မြန်မာပြည်တွင်း၏လက်ရှိတရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် တရားမျှတမှုမရရှိနိုင်သေးကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပြီး အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေသည့် ရာဇဝတ်မှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းသစ်များတည်ဆောက်ပြီး လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ဆန့်ကျင်သည့် ရာဇဝတ်မှုများကို ကျူးလွန်နေသော SAC အဖွဲ့ဝင်များအား တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုရှိစေရန်အတွက် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်သော ဥပဒေရေးရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းအသစ်များဖြစ်သည့် အခြားသော နိုင်ငံတစ်ခု၏ ပြည်တွင်းတရားရုံး (ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာတရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသောတရားရုံး)နှင့် နိုင်ငံတကာတရားရုံး (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး) များမှ တစ်ဆင့် တရားစွဲဆိုနိုင်ရန် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပေးရန်။
- ဤရာဇဝတ်မှုနှင့် အခြားရာဇဝတ်မှုများကို ကျူးလွန်လျက်ရှိသော စစ်အာဏာရှင်အရာရှိများအား ပစ်မှတ်ထားပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ပေးရန်။
- မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းအတွင်း အဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများကို မှတ်တမ်းပြုနိုင်ရန် ဒေသခံလူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို အရေးစိုက်ပေးရန်နှင့် ၎င်းတို့အားထောက်ပံ့ပေးရန်၊ ထို့နည်းအတူ ကျူးလွန်ခံရသူများ၏ အခွင့်အရေးအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပေးရန်။ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေထွက်ဆိုရန် ရောက်ရှိလာသော သက်သေခံများအတွက် ဘေးကင်းရေးနှင့် အကာအကွယ်ရရှိရေးအတွက် ထိရောက်စွာပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန်။ ဤပံ့ပိုးကူညီမှုတွင် နေရာရွှေ့ပြောင်းချထားခြင်း၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးကူညီမှု၊ ဥပဒေအကူအညီနှင့် ငွေကြေးအကူအညီများပါဝင်သင့်သည်။
- လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများအား တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အထူးသဖြင့်အဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်ရန် သံတမန်ရေးရာ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာကူညီပံ့ပိုးမှုများ လုပ်ဆောင်ပေး ရန်။ ၎င်းတို့၏ လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် နှင့် မတရားဖမ်းဆီးခံရခြင်း (သို့မဟုတ်) ပျောက်ဆုံးသွားသူများအား ခြွင်းချက်မရှိအမြန်ဆုံး ပြန်လွှတ်ပေးရန် အတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပေးရန်။

ပြည်တွင်းရှိ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများထံသို့

- တိုင်းရင်းသားဒေသများနှင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဤရာဇဝတ်မှု၏ သဘောသဘာဝကို စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များမှ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ရွာသားများအား နိုင်ငံရေးအရ ပစ်မှတ်ထားနေသည်ကို အသိအမှတ်ပြုပြီး မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဤရာဇဝတ်မှုအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် လက်ရှိဝန်ဆောင်မှုများကို ချဲ့ထွင်ပေးရန်။
- ကျေးလက်ဒေသများသို့ ဝန်ဆောင်မှုများကို လက်လှမ်းမီနိုင်စေရန် ဒေသခံအရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ (CSO/CBOs) နှင့်အတူ စတင်ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပေးရန်။ အထူးသဖြင့် ကျူးလွန်ခံရသူ(ဖမ်းဆီးခံရသူ)များအား ပြန်လွှတ်ပေးရေးအတွက် ကျူးလွန်သူများနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပေးရန်။
- အဓမ္မပျောက်ဆုံးသွားသောရွာသားများ၊ ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ၏ ကြောက်ရွံ့မှု၊ မသေချာမရေရာမှုများနှင့် ဆုံးရှုံးခြင်းတို့ကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် ဒေသခံအရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရပ်ရွာ

အခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ (CSO/CBOs)မှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်နေသော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးကူညီမှုအစီအစဉ်များတွင် အရှိန်အဟုန်ဖြင့်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ၎င်းတို့ကို ပံ့ပိုးကူညီပေးရန်။

- ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက်ရှိ အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးမှုဒဏ်မှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်လာသူများ အပါအဝင် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများနှင့် ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေသော CSO/CBO များအတွက် ငွေကြေးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများ တိုးမြှင့်ပေးပါရန်။
- လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များအတွက် အရေးပေါ်ပံ့ပိုးကူညီမှု အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ အကြပ်အတည်းများကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် စီမံချက်များစတင်ချမှတ်ပေးရန်။

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) ထံသို့

- နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံတကာလူ့သားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေစံနှုန်းများကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးရန်၊ အရပ်သားများအား သူလျှို (သတင်းပေး) များဟု သံသယဖြစ်မှုနှင့် အရပ်သားများအပေါ် အခြားရန်လိုမှုများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှု၊ တရားလက်လွတ်သတ်ဖြတ်မှုကို တားမြစ်ရန်နှင့် မျှတသော တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်အား ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရန်။
- ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KNLA) စစ်သားများနှင့် KNU လက်အောက်ရှိ သက်ဆိုင်သူအယောက်ဆီတိုင်း ဂျီနီဗာကွန်ဗင်းရှင်းများအပါအဝင် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူ့သားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများကိုသိရှိနားလည်ရန်နှင့် လေးစားလိုက်နာစေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးပါရန်။
- KNU လက်အောက်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များမှ အရပ်သားများအပေါ် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှု ကျူးလွန်ခဲ့ပါက ထိရောက်စွာ အရေးယူပေးပါရန်။
- မိသားစုဝင်များအပါအဝင် အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုကို ခံရသူများအတွက် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်ငွေကြေး ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များဖြည့်ဆည်းပေးရန်နှင့် ပျောက်ဆုံးခြင်းအမှုကို စုံစမ်းရှာဖွေခြင်းအစီအစဉ်များ ဖော်ဆောင်ပေးပါရန်။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) ထံသို့

- NUG ၏ကွပ်ကဲမှုအောက်ရှိ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (PDF) အဖွဲ့ဝင်များအား နိုင်ငံတကာလူ့သားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို အသိပညာများပေးပြီး ထိုဥပဒေများကိုလိုက်နာစေရန် သေချာစွာဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- NUG ကွပ်ကဲမှုအောက်ရှိ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (PDF) အဖွဲ့ဝင်များနှင့် တစ်ဦးချင်းစီအား အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုများအပါအဝင် အရပ်သားများအပေါ် ရာဇဝတ်မှုများကိုကျူးလွန်သည့် မည်သူမဆို ထိရောက်သော အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ပေးရန်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဖြစ်ပွားသော အတင်းအဓမ္မပျောက်ဆုံးစေမှုသည် အရက်စက်ဆုံးရာဇဝတ်မှုများဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် ကျူးလွန်ခံရသူများ၊ မိသားစုဝင်များနှင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းတစ်ခုလုံးအပေါ် နက်ရှိုင်းစွာသက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ ကျယ်ပြန့်စွာတည်ရှိနေသော ပြစ်ဒဏ်မှကင်းလွတ်ခွင့်များကြောင့် မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ အရပ်သားများ အနေဖြင့် အခက်အခဲဒုက္ခများ ကြုံတွေ့ခံစားနေချိန်တွင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းမှ ရေင့်နုတ်ပိတ်နေကြပါသည်။



ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အား ၂၀၂၅ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ပြီး မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်း ကျေးလက်ဒေသများရှိရွာသားများနှင့် ဒေသခံလူထုများ၏အခြေအနေများအား ၎င်းတို့နှင့်တိုက်ရိုက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများ၊ ဓာတ်ပုံနှင့်အခြားအထောက်အထားများဖြင့် မှတ်တမ်းတင်မှုများပြုလုပ်ပါသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့သည် သီးခြားလွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး မည်သည့်နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပတ်သက်ခြင်းမရှိပါ။